

1.9.2016

STM033:00/2016

KUNTOUTUKSEN UUDISTAMISKOMITEA

Asettaminen

Sosiaali- ja terveysministeriö on tänään tekemällään päätöksellä asettanut kuntoutuksen uudistamiskomitean.

Toimikausi

1.9.2016 - 30.9.2017

Tausta

Pääministeri Juha Sipilän hallituksen ohjelman mukaan hallituskaudella toimeenpannaan kuntoutusjärjestelmän kokonaisuudistus.

Uudistus on osa Hyvinvoinnin ja terveyden strategista painopistealuetta. Sen kymmenen vuoden tavoitteena on, että suomalaiset voivat paremmin ja kokevat pärjäävänsä erilaisissa elämäntilanteissa. Jokainen ihminen kokee voivansa vaikuttaa, tehdä valintoja ja ottaa vastuuta. Sosiaali- ja terveydenhuollossa painopiste on ennaltaehkäisyssä, hoitoketjut ovat sujuvia, henkilöstö voi hyvin ja tietojärjestelmät toimivat. Uudistuksen myötä yhteisillä varoilla saadaan enemmän terveyttä ja hyvinvointia.

Kuntoutuksen uudistamistyö linkitetään sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneuudistukseen sekä rahoitus- ja valinnanvapaisuudistukseen. Työ sovitetaan yhteen myös Hyvinvoinnin ja terveyden kärkihankkeiden kanssa.

Kuntoutus ei ole Suomessa yhtenäinen järjestelmä, vaan kuntoutuksen kokonaisuus muodostuu useista osajärjestelmistä. Kuntoutuksesta säädetään palvelu- ja vakuutusjärjestelmien laeissa. Sosiaali- ja terveystalouselainsäädännössä keskeisimpiä lakeja ovat terveydenhuoltolaki, sosiaalihuoltolaki, mielenterveyslaki, päihdehuoltolaki, laki vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista, laki kehitysvammaisten erityishuollosta ja laki kuntouttavasta työtoiminnasta. Sosiaali- ja vahinkovakuutuslainsäädännössä kuntoutusta koskevat laki Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuuksista, työeläkelait, työtapaturma- ja ammattitautilaki, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilaki, laki urheilijan tapaturma- ja eläketurvasta, sotilasvammalaki, sotilastapaturmalaki, laki liikennevakuutuslain perusteella korvattavasta kuntoutuksesta ja potilasvahinkolaki. Veteraanikuntoutusta koskevat sotilasvammalaki, laki rintamaveteraanien kuntoutuksesta ja laki eräissä Suomen soitiin liittyneissä tehtävissä palvelleiden kuntoutuksesta.

Kuntoutusmenot olivat vuonna 2013 yhteensä arviolta 1,9 miljardia euroa. Palveluihin käytettiin noin 1,5 miljardia euroa ja kuntoutuksen aikaiseen toimeentuloturvaan noin 380 miljoonaa euroa. Vaikuttavalla kuntoutuksella voidaan saavuttaa julkiseen talouteen merkittäviä säästöjä.

Tavoitteet

Kokonaisuudistus koskettaa yhteiskunnan monia sektoreita ja toimintoja, sillä kuntoutus ei ole yksittäinen toimenpide, vaan prosessi. Siksi kuntoutuksen ja kuntoutumista edistävien toimintakäytäntöjen tulee toteutua osana hoidon ja hoivan, osallisuuden, koulutuksen, työllistymisen,

työssä jatkamisen ja työhön paluun prosesseja. Uudistuksessa onkin syytä arvioida myös kuntoutuksen käsitteiden tarkoituksenmukaisuutta. Tavoitteena on yhdenvertainen, kustannustehokas ja ohjattava järjestelmä, jolla tuetaan ja vahvistetaan kuntoutujan arjessa, työssä ja opiskelussa pärjäämistä, kotona asumista ja aktiivista osallistumista sekä pidennetään työuria.

Tehtävä

Komitean tehtävänä on arvioida kuntoutuksen lainsäädännön ja rahoituksen muutostarpeet sekä tehdä ehdotus uudistetuksi kuntoutusjärjestelmäksi ja sen edellyttämiksi säädösmuutoksiksi siten, että kuntoutuksesta vastaavien toimijoiden vastuunjako on selvä ja asiakaslähtöinen kuntoutus toimii saumattomasti.

Tavoitteen saavuttamiseksi on uudistettava toimintakykyyn ja työelämään liittyvän kuntoutuksen lakisääteiset edellytykset, kuntoutukseen pääsyn perusteet, oikeusturva sekä palvelujen ja etuuksien yhteensovittaminen. Lopputuloksena on yhtenäinen järjestelmä

- jossa pääsy toiminta- ja työkyvyn ja kuntoutustarpeen arviointiin toteutuu matalalla kynnyksellä ja viiveettä
- jossa kuntoutus suunnitellaan yhdessä kuntoutujan kanssa; suunnitelma sisältää kuntoutuksen tavoitteet, sisällön, keston, seurannan ja arvioinnin
- joka takaa koko väestön yhdenvertaisen pääsyn tarpeen mukaisiin kuntoutuspalveluihin, edistää työllisyyttä, pidentää työuria ja torjuu yhteiskunnallista eriarvoistumista
- jossa monialainen ja asiakaslähtöinen kuntoutus toteutuu osana yksilöllisiä tuen, hoidon ja hoivan, työllistymisen, työhönpaluun ja opiskelun prosesseja integroituna palvelukokonaisuutena
- joka vahvistaa kuntoutujan kykyä kantaa vastuuta oman toimintakykynsä edistämisestä ja ylläpidosta
- joka siirtää kuntoutuksen painopisteen laitoksista ihmisten arjessa tapahtuvaksi toiminnaksi
- joka on valtakunnallisesti ja alueellisesti ohjattu ja koordinoitu
- jossa eri vastuutahojen ja toimijoiden roolit ovat selkeät ja yhteen sovitettut
- jossa on yhtenäiset seurantatiedot, jotta kuntoutuksen laatua, vaikuttavuutta ja kustannuksia pystytään arvioimaan yksilöllisten kuntoutumisprosessien, palveluntuottajien sekä järjestäjä- ja rahoittajatahojen osalta
- jossa resurssien käyttö on läpinäkyvää ja tehokasta ja ne kohdentuvat oikeudenmukaisesti
- jossa on käytössä parhaat toimintamallit ja uusien tutkimustietojen.

Komitea vastaa ehdotusten tekemisestä. Komitean tueksi nimetään kaksi jaostoa, toimintakykyjaosto ja työelämäjaosto. Jaostojen puheenjohtajat ovat jäseninä komiteassa. Jaostot laativat komitealle sen edellyttämiä selvityksiä ja esityksiä. Molemmista jaostoista työskennellään elämänkaarimallin näkökulmasta, ja jaostot työskentelevät jatkuvassa yhteistyössä keskenään. Komitea voi lisäksi nimetä työnsä tueksi alatyöryhmiä ja asiantuntijajäseniä sekä teettää tarvitsemiaan selvityksiä. Komitea ja Hyvinvoinnin ja terveyden kärkihankkeet huolehtivat yhteistyössä toimintojensa koordinoinnista ja tietojen vaihdosta.

Toimintakykyjaoston työn ytimessä on kuntoutus osana sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja sen rakenteiden ja sisältöjen uudistamista. Työelämäjaoston vastuualueena on ammatillisen/työelämäkuntoutuksen uudistaminen (mukaan lukien työelämän ulkopuolella olevat työkäiset).

Komitean kokoonpano täyttää naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986) 4 a §:n 1 momentissa säädetyt vaatimukset.

Organisointi

Komitea

Puheenjohtaja
Kari Välimäki, toimitusjohtaja

Varapuheenjohtaja
Mauno Vanhala, yleislääketieteen professori

Jäsenet:

Petri Pohjonen, pääjohtaja, toimintakykyjaoston puheenjohtaja

Kaj Husman, professori, työelämäjaoston puheenjohtaja

Kirsi Varhila, osastopäällikkö, sosiaali- ja terveysministeriö
henkilökohtainen varajäsen Liisa-Maria Voipio-Pulkki, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö

Outi Antila, osastopäällikkö, sosiaali- ja terveysministeriö
henkilökohtainen varajäsen Hannu Ijäs, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö

Toni Piispanen, suunnittelija, opetus- ja kulttuuriministeriö
henkilökohtainen varajäsen Aija Töytäri, opetusneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö

Patrik Tötterman, erityisasiantuntija, työ- ja elinkeinoministeriö
henkilökohtainen varajäsen Hanna Liski-Wallentowitz, erityisasiantuntija,
työ- ja elinkeinoministeriö

Outi Luoma-aho, budjettineuvos, valtiovarainministeriö
henkilökohtainen varajäsen Auli Valli-Lintu, hallitusneuvos, valtiovarainministeriö

Tuire Santamäki-Vuori, johtaja, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
henkilökohtainen varajäsen Minna-Liisa Luoma, tutkimuspäällikkö,
Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Pirjo Juvonen-Posti, vanhempi asiantuntija, Työterveyslaitos
henkilökohtainen varajäsen Timo Leino, ylilääkäri, Työterveyslaitos

Kari-Pekka Mäki-Lohiluoma, johtaja, Kansaneläkelaitos
henkilökohtainen varajäsen Anne Neimala, etuusjohtaja, Kansaneläkelaitos

Hanna Tainio, varatoimitusjohtaja, Suomen Kuntaliitto
henkilökohtainen varajäsen Tarja Myllärinen, johtaja, Suomen Kuntaliitto

Markku Hupli, kuntoutusjohtaja, Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiiri
henkilökohtainen varajäsen Mauri Kallinen, kuntoutusylilääkäri,
Oulun yliopistollinen sairaala

Maarit Sulavuori, vs. osastopäällikkö, Helsingin kaupunki
henkilökohtainen varajäsen Tapio Nieminen, va. palvelupäällikkö, Espoon kaupunki

Vesa Rantahalvari, johtava asiantuntija, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
henkilökohtainen varajäsen Taija Hämäläinen, työmarkkina-asiamies, KT Kuntatyönantajat

Saana Siekkinen, työelämäasioiden johtaja, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
henkilökohtainen varajäsen Sinikka Näätäsaari, sosiaaliasioiden päällikkö,
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Jukka Kivekäs, ylilääkäri, Työeläkevakuuttajat TELA ry
henkilökohtainen varajäsen, Maarit Gockel, lääketieteellinen johtaja,
Työeläkevakuuttajat TELA ry

Eija Sorvari, säätiönjohtaja, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
henkilökohtainen varajäsen Pekka Lapinleimu, toiminnanjohtaja,
SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

Mika Pekkonen, lääketieteen tohtori, Kuntoutuksen toimialayhdistys KTAY ry
henkilökohtainen varajäsen Heikki Hurri, professori, Orton Oy

Hannakaisa Heikkinen, kansanedustaja, Suomen Keskusta rp
henkilökohtainen varajäsen Antti Kivelä, apulaisylilääkäri, Suomen Keskusta rp

Mari Rantanen, varakansanedustaja, Perussuomalaiset rp
henkilökohtainen varajäsen Ari Jalonen, kansanedustaja, Perussuomalaiset rp

Sari Sarkomaa, kansanedustaja, Kansallinen Kokoomus rp
henkilökohtainen varajäsen Sari Raassina, kansanedustaja, Kansallinen Kokoomus rp

Toimintakykyjaosto

Puheenjohtaja
Petri Pohjonen, pääjohtaja

Varapuheenjohtaja
Kirsi Varhila, osastopäällikkö, sosiaali- ja terveysministeriö

Jäsenet:

Elina Palola, neuvotteleva virkamies, sosiaali- ja terveysministeriö
henkilökohtainen varajäsen Kari Ilmonen, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö

Matti Mäkelä, ylilääkäri, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos
henkilökohtainen varajäsen Peppi Saikku, tutkija, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Tuula Ahlgren, etuuspäällikkö, Kansaneläkelaitos
henkilökohtainen varajäsen Mikko Toivanen, osaamiskeskuksen päällikkö, Kansaneläkelaitos

Tuula Kock, asiantuntijalääkäri, Suomen Kuntaliitto
henkilökohtainen varajäsen Ellen Vogt, erityisasiantuntija, Suomen Kuntaliitto

Mauri Kallinen, kuntoutusylilääkäri, Oulun yliopistollinen sairaala
henkilökohtainen varajäsen Markku Hupli, kuntoutusjohtaja,
Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiiri

Tapio Nieminen, va. palvelupäällikkö, Espoon kaupunki
henkilökohtainen varajäsen Maarit Sulavuori, vs. osastopäällikkö, Helsingin kaupunki

Kalle Könkkölä, toiminnanjohtaja, Kynnys ry
henkilökohtainen varajäsen Amu Urhonen, puheenjohtaja, Kynnys ry

Päivi Rissanen, tutkija, Mielenterveyden keskusliitto ry
henkilökohtainen varajäsen Mika Lille, kokemusasiantuntija

Marketta Rajavaara, professori, Helsingin yliopisto
henkilökohtainen varajäsen Kristiina Härkäpää, professori, Lapin yliopisto

Työelämäjaosto

Puheenjohtaja
Kaj Husman, professori

Varapuheenjohtaja
Outi Antila, osastopäällikkö, sosiaali- ja terveysministeriö

Jäsenet:

Liisa Hakala, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö
henkilökohtainen varajäsen Antti Janas, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö

Patrik Tötterman, erityisasiantuntija, työ- ja elinkeinoministeriö
henkilökohtainen varajäsen Hanna Liski-Wallentowitz, erityisasiantuntija,
työ- ja elinkeinoministeriö

Pirjo Juvonen-Posti, vanhempi asiantuntija, Työterveyslaitos
henkilökohtainen varajäsen Timo Leino, ylilääkäri, Työterveyslaitos

Mikko Toivanen, osaamiskeskuksen päällikkö, Kansaneläkelaitos
henkilökohtainen varajäsen Kirsi Vainiemi, vastaava asiantuntijalääkäri, Kansaneläkelaitos

Janne Pulkkinen, yhteyspäällikkö, Eläketurvakeskus
henkilökohtainen varajäsen Minka Hauta-aho, lakimies, Eläketurvakeskus

Sonja Lilius, kehityspäällikkö, Maatalousyrittäjien eläkelaitos MELA
henkilökohtainen varajäsen Risto Syväälä, yksikönpäällikkö,
Maatalousyrittäjien eläkelaitos MELA

Merja Salonen, lakimies, Tapaturmavakuutuskeskus
henkilökohtainen varajäsen Antti Tuulensuu, korvauspäällikkö, Liikennevakuutuskeskus

Jan Schugk, asiantuntijalääkäri, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
henkilökohtainen varajäsen Taija Hämäläinen, työmarkkina-asiamies, KT Kuntatyöntajat

Saana Siekkinen, työelämäasioiden johtaja, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
 henkilökohtainen varajäsen Sinikka Näätsaari, sosiaaliasioiden päällikkö,
 Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Timo Krohn, lakimies, Työttömien Valtakunnallinen Yhteistoimintajärjestö TVY ry
 henkilökohtainen varajäsen Jukka Haapakoski, toiminnanjohtaja,
 Työttömien Valtakunnallinen Yhteistoimintajärjestö TVY ry

Juha Mikkola, toimitusjohtaja, Vakuutus kuntoutus VKK ry
 henkilökohtainen varajäsen Sari Eskelinen, viestintäsuunnittelija, Vakuutus kuntoutus VKK ry

Soile Kuitunen, toimitusjohtaja, Kuntoutussäätiö
 henkilökohtainen varajäsen Matti Tuusa, vanhempi asiantuntija, Kuntoutussäätiö

Kristiina Härkäpää, professori, Lapin yliopisto
 henkilökohtainen varajäsen Marketta Rajavaara, professori, Helsingin yliopisto

Pääsihteeri ja sihteerit

Sosiaali- ja terveysministeriö nimeää komitealle pääsihteerin ja sihteerit.

Kustannukset ja rahoitus

Komitean puheenjohtajalle ja pääsihteerille maksetaan kuukausikorvausta erillisten sopimusten mukaan. Komitean kustannukset maksetaan sosiaali- ja terveysministeriön momentilta 33.01.01.

Sosiaali- ja terveysministeri Pirkko Mattila

Perhe- ja peruspalveluministeri Juha Rehula

Osastopäällikkö Outi Antila

LIITTEET

Muistio

JAKELU

Päätöksessä mainitut

TIEDOKSI

Erityisavustaja Niina Perälä
 Erityisavustaja Tiina Ullvén-Putkonen

Erityisavustaja Hanna-Maija Kause
 Erityisavustaja Eeva Salmenpohja

Kansliapäällikkö Päivi Sillanaukee**Sosiaali- ja terveysministeriö**

- hallinto- ja suunnitteluosasto
- hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen osasto
- sosiaali- ja terveysterveystoimintaosasto
- työsuojeluosasto
- vakuutusosasto
- esikuntayksikkö
- viestintäyksikkö
- hankerekisteri
- kirjaamo

